Súd:	Okresný súd Žilina
Spisová značka:	2C/38/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu:	5122204156
Dátum vydania rozhodnutia:	07. 12. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	Mgr. Marcela Karman
ECLI:	ECLI:SK:OSZA:2023:5122204156.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Žilina sudkyňou Mgr. Marcelou Karman v právnom spore žalobcu: 1/ A. B. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. XXX, XXX XX D., 2/ C. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. XXX, XXX XX D., 3/ E. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. XX, XXX XX G., žalobcovia 1/ - 3/ právne zastúpení: Advokátska kancelária AŠTARY, s. r. o., so sídlom Mariánske námestie 29/6, 010 01 Žilina, IČO: 53 588 452, proti žalovanej: Komunálna poisťovňa, a.s., Vienna Insurance Group, so sídlom Štefánikova 17, Bratislava, IČO: 31 595 545, právne zastúpená: JUDr. Felix Neupauer, advokát so sídlom Dvořákovo nábrežie 8/ A, 811 02 Bratislava, o náhradu nemajetkovej ujmy, takto

r o z h o d o l :

I. Žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi 1/ sumu 25 000 eur, a to do troch dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyni 2/ sumu 25 000 eur, a to do troch dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

III. Žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyni 3/ sumu 10 000 eur, a to do troch dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

IV. Vo zvyšnej časti súd žalobu zamieta.

V. Žalobcom 1/, 2/ a 3/ priznáva voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % zo súdom priznaného plnenia s tým, že o ich výške bude rozhodnuté po právoplatnosti tohto rozsudku, samostatným uznesením.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobcovia sa žalobou doručenou tunajšiemu súdu dňa 19.05.2022 domáhali náhrady nemajetkovej ujmy a to žalobca 1/ vo výške 50 000 eur, žalobca 2/ vo výške 50 000 eur a žalobca 3/ vo výške 20 000 eur a to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku, ako aj náhrady trov konania.

2. Podanú žalobu skutkovo odôvodnili tým, že žalobcovia sa podanou žalobou domáhajú náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá im bola spôsobená trestným činom, o ktorom je vedené konanie na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 35T/109/2020. Žalobcovia v 1. a 2. rade boli rodičmi nebohého D. C., narodeného XX. XXXX XXXX, naposledy bytom XXX XX D. XXX, ktorý zomrel XX. XXXXXXX XXXX. Žalobkyňa v 3. rade bola jeho starou matkou. Nebohý D. C. bol jediným dieťaťom žalobcov v 1. a 2. rade a jediným vnúčaťom žalobkyne v 3. rade. D. C. zomrel XX. XXXXXXX XXXX v dôsledku mnohopočetných zranení a v dôsledku šoku zo straty krvi a poúrazového šoku pri poraneniach spôsobených mu pri dopravnej nehode, ku ktorej došlo 18. augusta 2019 v čase o 19.42 hod. a ktorá bola spôsobená prevádzkou osobného motorového vozidla značky Volkswagen Golf, evidenčné číslo E., vedeného vodičom H. I.,

narodeným XX. XXXXXXXX XXXX, v Žiline na ulici Priemyselnej v smere od ulice Kvačalovej k ulici Závodská cesta, pričom predmetné motorové vozidlo s evidenčným číslom E. bolo povinne zmluvne poistené na zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla u žalovanej poistnou zmluvou č. 6811644552. Nebohý D. C. viedol pri dopravnej nehode motocykel značky Yamaha FZ6, evidenčné číslo E., v tom istom smere jazdy v ľavom jazdnom pruhu, predchádzajúc vozidlo s EČV E., pričom H. I. s týmto vozidlom odbočoval na miesto ležiace mimo cestu a ako vodič porušil ustanovenie § 4 ods. 1 písm. c), § 19 ods. 1 zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Príčinnú súvislosť úmrtia D. C. so zraneniami, ktoré utrpel pri vyššie uvedenej dopravnej nehode, preukazuje znalecký posudok č. 35/2019 z 3. februára 2020 znalcov z odboru zdravotníctva, odvetvia súdne lekárstvo, J. H. A. a J. K. H., ktorý je v origináli súčasťou vyšetrovacieho spisu v trestnej veci vedenej toho času na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 35 T 109/2020 (na č. l. 375 a nasl. tamojšieho spisu) a ktorý vo fotografiách priložili žalobcovia k žalobe (okrem príloh znaleckého posudku – fotodokumentácie). O podanej obžalobe je na Okresnom súde Žilina vedené konanie pod sp. zn. 35 T 109/2020, ktoré nie je právoplatne skončené vzhľadom na to, že obvinený H. I. podľa zistených informácií bez vedomia orgánov činných v trestnom konaní a súdu opustil územie Slovenskej republiky, pričom na menovaného bol vydaný medzinárodný zatýkací rozkaz Okresného súdu Žilina z 27. augusta 2021. Okolnosť, že motorové vozidlo značky Volkswagen Golf, evidenčné číslo E., vedené vodičom H. I., bolo povinne zmluvne poistené na zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla u žalovanej poistnou zmluvou č. 6811644552 preukazuje napríklad oznámenie žalovanej o totálnej škode ku škodovej udalosti s ID číslom 19I1CC3EB zo 6. septembra 2019, týkajúce sa likvidácie poškodenia motocykla D. C., evidenčné číslo E.. Žalovaná, pokiaľ ide o škodu spôsobenú na motocykle D. C., vyhodnotenú ako totálna škoda, i poskytla poistné plnenie. Nebohý D. C., ktorý zahynul vo veku 27 rokov v dôsledku vyššie opísanej dopravnej nehody, bol jediným synom žalobcov v 1. a 2. rade, ktorý so žalobcami v 1. a 2. rade ako svojimi rodičmi tvoril až do svojej nečakanej smrti plne fungujúcu rodinu s hlboko vyvinutými sociálnymi a citovými väzbami a súdržnosťou. D. po celý svoj život žil s rodičmi v spoločnej domácnosti a boli spolu v každodennom kontakte. Pre svojich rodičov bol najcennejšou a najmilovanejšou bytosťou, ktorú rodičia s láskou vychovávali a s ktorou po celý jeho život so vzájomnou láskou a radosťou spolunažívali. Medzi žalobcami v 1. a 2. rade a D. existovala najintenzívnejšia a najužšia interpersonálna väzba. V čase smrti mal D. prakticky celý život pred sebou, netrpel žiadnymi vážnejšími zdravotnými problémami a za bežných okolností mohol žiť ešte desiatky rokov spokojného života. Nedá sa slovami dostatočne opísať, čo predstavuje pre rodiča strata svojho jediného dieťaťa, osobitne v takom mladom veku. Odo dňa smrti D. žalobcovia v 1. a 2. rade ako jeho rodičia stratili možnosť viesť s ním súkromný a rodinný život, tešiť sa z jeho blízkosti a túto stratu dosiaľ prekonávajú iba s ťažkosťami. Bezprostredne po dopravnej nehode žalobcovia v 1. a 2. rade v dôsledku tejto udalosti trpeli psychickými problémami a museli vyhľadať pomoc psychiatra. Smútok, pocity depresie a beznádeje sú u žalobcov v 1. a 2. rade prítomné doposiaľ a zjavne už nikdy celkom nezmiznú. Spôsobený stav straty jediného milovaného dieťaťa je trvalý a nenapraviteľný, pričom je okrem iného i vzhľadom na vek žalobcov v 1. a 2. rade zrejmé, že nikdy už ďalšie deti mať nebudú. Trauma žalobcov v 1. a 2. rade je neodstrániteľná; smrťou nebohého došlo k nenávratnej deštrukcii ich medziľudských vzťahov a tým k intenzívnemu zásahu do ich osobnostných práv, práva na súkromie a na rodinný život. Ani manželstvo žalobcov v 1. a 2. rade už nikdy nebude také spokojné, harmonické a naplnené, aké bolo počas Tomášovho života. Ich rodina prestala fungovať ako normálna rodina, život prestal byť plnohodnotným životom. Nebohý D. C., ktorý zahynul vo veku 27 rokov v dôsledku vyššie opísanej dopravnej nehody, bol zároveň jediným vnukom žalobkyne v 3. rade, ktorý až do svojej nečakanej smrti tvoril súčasť najužšej rodiny žalobkyne v 3. rade, a to ako jediný syn jej jediného syna, žalobcu v 1. rade. Sama žalobkyňa v 3. rade je vdovou a rodina jej syna, žalobcu v 1. rade, predstavuje jej najbližších rodinných príslušníkov. B. C., ktorej bol D. neoddeliteľnou súčasťou, bola fungujúcou rodinou s hlboko vyvinutými sociálnymi a citovými väzbami a súdržnosťou medzi jej členmi, vrátane D. a jeho starej mamy, žalobkyne v 3. rade. Keďže D. bol jediným vnukom žalobkyne v 3. rade, žalobkyňa v 3. rade sa z jeho osoby od samého narodenia veľmi radovala a v neskoršom období jej bol potechou v starobe. So žalobkyňou v 3. rade boli takmer v každodennom kontakte, pričom D. žalobkyni v 3. rade často pomáhal v jej domácnosti a s jej osobnými potrebami. Pre svoju starú mamu bol milovaným človekom, pri starostlivosti o ktorého sa v jeho detstve spolupodieľala a ktorý jej vo svojej dospelosti pomocou a láskavosťou odplácal túto starostlivosť. Medzi žalobkyňou v 3. rade a D. sa vytvorila veľmi intenzívna a úzka interpersonálna väzba. V čase smrti mal D. prakticky celý život pred sebou, netrpel žiadnymi vážnejšími zdravotnými problémami a za bežných okolností mohol žiť ešte desiatky rokov spokojného života. Je proti prirodzenému poriadku života, ak rodičia – tým skôr starí rodičia – prežijú svoje deti. Psychická a citová trauma, ktorú žalobkyňa v 3. rade utrpela smrťou vnuka, je intenzívna, nikdy sa nedá

zabudnúť, ničím odčiniť a nedá sa s ňou ani po žiadnom čase vyrovnať. I po prvotnom šoku sú smútok a pocity úzkosti a depresie u žalobkyne v 3. rade prítomné doposiaľ a zjavne už nikdy celkom nezmiznú. Psychická trauma z D. smrti sa prejavila i na zhoršení zdravotného stavu žalobkyne v 3. rade, ktorá nikdy predtým nemohla očakávať, že vlastného vnuka prežije. Žalobkyňa v 3. rade, i keď má naďalej živého syna – žalobcu v 1. rade, D. otca, ktorý sám je synovou smrťou ťažko zasiahnutý, sa od D. odchodu cíti na svete oveľa osamelejšia než predtým. Spôsobený stav straty jediného milovaného vnúčaťa je trvalý a nenapraviteľný, pričom je okrem iného i vzhľadom na vekové pomery v jej rodine zrejmé, že žalobkyňa v 3. rade nikdy už ďalšie vnúčatá mať nebude. Trauma žalobkyne v 3. rade je neodstrániteľná; smrťou nebohého došlo k nenávratnej deštrukcii jej medziľudských vzťahov a tým k intenzívnemu zásahu do jej osobnostných práv, práva na súkromie a na rodinný život. Najužšia rodina žalobkyne v 3. rade prestala fungovať ako normálna rodina, život v čase, keď sa už starí ľudia bežne potešujú zo svojich potomkov a tí ich napĺňajú radosťou, prestal byť plnohodnotným životom. Konanie majúce za následok smrť D. C., ktoré spôsobilo násilné a nečakané pretrhnutie citových, sociálnych a rodinných väzieb žalobcov, predstavuje neoprávnený zásah do osobnostných práv žalobcov v 1., 2. i 3. rade, so ich najsúkromnejšej, emocionálnej sféry. V danom prípade ujma na osobnostných právach žalobcov je natoľko závažná, že žiadna morálna satisfakcia nemôže byť považovaná za postačujúcu. Okrem toho o morálnej satisfakcii pre žalobcov ani nemôže byť reč už vzhľadom na to, že obvinený H. I. sa im nikdy za usmrtenie ich syna a vnuka neospravedlnil, neprejavil úprimnú ľútosť nad svojím konaním a podľa všetkého sa v súčasnosti pobytom v cudzine vyhýba trestnému stíhaniu proti nemu vedenému (ktoré sa v dôsledku takéhoto konania neúmerne predlžuje). Zásah do práva na ochranu osobnosti žalobcov bol teda taký intenzívny a jeho pretrvávajúce následky sú také výrazné, že žiadna iná forma poskytnutia ochrany tomuto právu, než náhradou nemajetkovej ujmy v peniazoch, neprichádza do úvahy. Aj v tejto súvislosti však treba podotknúť, že akákoľvek relutárna náhrada môže byť pre každého zo žalobcov len čiastočnou satisfakciou a zmiernením ťažkej ujmy ako následku synovej a vnukovej smrti, avšak cenu ľudského života nemožno vyčísliť, ľudský život nie je obchodovateľný a nech by žalobcom bola poskytnutá akákoľvek peňažná suma, žiadne peniaze im život syna nevrátia ani nenahradia. Žalobcovia sa ako pozostalí domáhajú podanou žalobou od žalovanej ako poisťovne náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej im smrťou D. C., a to titulom povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla značky Volkswagen Golf, evidenčné číslo E.. Rozhodovacia činnosť súdov v Slovenskej republike je v súčasnosti už ustálená na právnom názore, že škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj len „zákon č. 381/2001 Z. z.“) je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná (R 61/2018; tiež III. ÚS 646/2015, I. ÚS 474/2016, III. ÚS 666/2016, II. ÚS 847/2016, III. ÚS 610/2017, II. ÚS 695/2017, I. ÚS 310/2019, atď.). Z recentnej judikatúry ďalej jasne vyplýva, že poškodený má možnosť voľby, či bude žalovať iba poisteného škodcu, alebo iba poistiteľa, či poisteného škodcu a poistiteľa súčasne (R 85/2021). V okolnostiach súdenej veci nemá pre žalobcov žiaden praktický význam uplatňovať nárok na náhradu nemajetkovej ujmy okrem žalovanej priamo i voči pôvodcovi zásahu do osobnostných práv žalobcov, vodičovi H. I., keďže tento podľa zistení orgánov činných v trestnom konaní ešte v roku 2020 opustil územie Slovenskej republiky a vrátil sa do Čínskej ľudovej republiky so zrejmým zámerom viac už na územie Slovenskej republiky nevstúpiť; vzhľadom na absenciu akéhokoľvek majetku tejto osoby na území Slovenskej republiky by aj prípadné vyhovujúce súdne rozhodnutie voči menovanému bolo fakticky nevymožiteľné. Pre úplnosť žalobcovia uvádzajú, že ešte pred podaním žaloby sa obrátili na žalovanú s predžalobnými výzvami na náhradu nemajetkovej ujmy, a to prostredníctvom právneho zástupcu žalobcovia v 1. a 2. rade listom č. 28/2022 z 10. marca 2022 a žalobkyňa v 3. rade listom č. 29/2022 z 10. marca 2022; predžalobné výzvy boli doručené žalovanej 18. marca 2022. Žalovaná na uvedené výzvy žalobcov reagovala listom z 21. marca 2022 tak, že ak žalobcovia zastávajú názor, že im vznikol nárok na nemajetkovú ujmu, je potrebné zvážiť iniciovanie úkonov v súdnom konaní, s tým, že žalovaná vysporiada nárok až na základe právoplatného a vykonateľného rozhodnutia súdu v súlade s platnými právnymi predpismi. Vzhľadom na skutočnosť, že proti vodičovi motorového vozidla, ktoré bolo povinne zmluvne poistené na zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla u žalovanej, sa v súčasnosti za skutok, ktorým došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobcov, vedie trestné stíhanie na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 35 T 109/2020, ktoré konanie nie je právoplatne skončené, keď okolnosť, či bol spáchaný trestný čin a kto ho spáchal, si nemôže súd v civilnom spore posúdiť prejudiciálne (§ 193 Civilného sporového poriadku), žalobcovia navrhli, aby

súd konanie v tejto veci prerušil do právoplatného skončenia trestného konania vedeného na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 35 T 109/2020.

3. Na podporu svojich tvrdení uvádzaných v žalobe žalobcovia predložili súdu rodný list, úmrtný list, znalecký posudok č. 35/2009, oznámenie o totálnej škode ku škodovej udalosti, obžalobu, medzinárodný zatýkací rozkaz, predžalobnú výzvu, vyjadrenie žalovaného k poistnej udalosti.

4. Žalovaný vo vyjadrení zo dňa 18.07.2022 (č. l. 53 spisu) k podanej žalobe uviedol, že uplatnený nárok Žalobcov voči Žalovanému neuznáva v celom rozsahu, a považuje ho primárne za premlčaný, a ak by tomu tak nebolo, aj za nepreukázaný čo do výšky. Žalobou sa Žalobcovia domáhajú zaplatenia sumy v súčte 120.000,- EUR, z titulu ochrany osobnosti, keďže im mala byť spôsobená nemajetková ujma zavineným konaním vodiča H. I., nar.: XX.XX.XXXX (L. len „Vinník"), ktorý spôsobil dňa 18.08.2019 dopravnú nehodu (ďalej len „Dopravná nehoda"), v dôsledku ktorej došlo sprostredkovane k zásahu do osobnostných práv Žalobcov. Žalovaný bol v čase Dopravnej nehody poisťovateľom vozidla, ktorý viedol Vinník, a ktorým mala byť spôsobená nehoda, a to podľa zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej len „Zákon o PZP"). Žalobcovia sa v konaní domáhajú škodových nárokov z titulu Dopravnej nehody, pričom za škodu sa pre účely Zákona o PZP v zmysle rozhodnutia R 61/2018 považuje aj nemajetková ujma. V zmysle rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 31.07.2019, sp. zn. 2CdoGp/1/2017 v obdobnej veci, ktorým bolo zamietnuté dovolanie generálneho prokurátora, a ktoré v kontexte vychádza a opiera sa práve o rozhodnutie R 61/2018, pritom tiež platí, „že predmetom konania nie je ochrana osobnosti, ale náhrada škody podľa zákona č. 381/2001 Z. z.". Vzhľadom na skutočnosť, že k Dopravnej nehode došlo dňa 18.08.2019, a k podaniu Žaloby až dňa 19.05.2022, všetky uplatnené nároky sú premlčané v rámci subjektívnej dvojročnej premlčacej doby podľa § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ako koniec koncov predpokladá aj sám Zákon o PZP v § 15 ods. 2.

5. Žalobcovia k vyjadreniu žalovaného vo svojom podaní zo dňa 26.09.2022 (č. l. 66 spisu) uviedli, že považujú žalovanou uplatnenú námietku premlčania nároku žalobcov za nedôvodnú. Z obsahu žaloby v prejednávanej veci je zrejmé, že žalobcovia sa nedomáhajú náhrady (majetkovej) škody v zmysle § 420 a nasl. Občianskeho zákonníka, ale náhrady nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka vzniknutej im v dôsledku zásahu do ich osobnostných práv podľa § 11 Občianskeho zákonníka, spôsobeného im smrťou ich syna a vnuka D. C., a to titulom povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla s evidenčným číslom E., pri prevádzke ktorého bola spôsobená smrť D. C.. Z toho, že súdna prax sa ustálila na závere, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy spočívajúcej v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody sa taktiež uspokojuje z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej aj len „PZP") v zmysle zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj len „zákon č. 381/2001 Z. z."), nemožno v žiadnom prípade vyvodiť náhľad, ktorý ohľadom premlčania nároku na náhradu nemajetkovej ujmy tvrdí žalovaná, a to, že by sa mal tento nárok premlčiavať v lehotách podľa § 106 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, ustanovených pre premlčanie práva na náhradu (majetkovej) škody. Takýto, žalovanou prezentovaný názor, nevyplýva ani zo zákona č. 381/2001 Z. z. a je v rozpore s viacerými judikátmi Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktoré boli zverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, a ktoré teda predstavujú ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu. Predovšetkým už z judikátu R 58/2014 (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 2 Cdo 194/2011) vyplýva, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je právom majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje, pričom v odôvodnení predmetného rozhodnutia je konštatované, že na právo na náhradu nemajetkovej ujmy sa vzťahuje všeobecná trojročná premlčacia doba podľa § 101 Občianskeho zákonníka. Zhodou okolností v uvádzanej veci, prejednávanej Najvyšším súdom Slovenskej republiky ako súdom dovolacím pod sp. zn. 2 Cdo 194/2011, išlo o právo na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej smrťou blízkej osoby pri dopravnej nehode, uplatňované voči vinníkovi dopravnej nehody. Ďalej žalobcovia dávajú súdu do pozornosti judikát zverejnený pod R 35/2020 (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 5 Cdo 102/2017, z 23. apríla 2020), v ktorom sa dovolací súd zaoberal premlčaním nároku na náhradu nemajetkovej ujmy poškodenej osoby, pozostalej po blízkej osobe, usmrtenej pri dopravnej nehode v súvislosti s prevádzkou motorového vozidla, uplatňovaného voči poisťovateľovi osoby, ktorá škodu spôsobila. V odôvodnení predmetného judikátu dovolací súd uviedol: „Dovolací súd zastáva názor, že uvedená interpretácia ustanovenia § 15

ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z. a z nej vyvodený právny záver je nesprávny. Ďalej žalobcovia dávajú súdu do pozornosti judikát zverejnený pod R 35/2020 (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 5 Cdo 102/2017, z 23. apríla 2020), v ktorom sa dovolací súd zaoberal premlčaním nároku na náhradu nemajetkovej ujmy poškodenej osoby, pozostalej po blízkej osobe, usmrtenej pri dopravnej nehode v súvislosti s prevádzkou motorového vozidla, uplatňovaného voči poisťovateľovi osoby, ktorá škodu spôsobila. V odôvodnení predmetného judikátu dovolací súd uviedol: „Dovolací súd zastáva názor, že uvedená interpretácia ustanovenia § 15 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z. a z nej vyvodený právny záver je nesprávny. Toto ustanovenie (ktoré má charakter lex specialis) je potrebné vykladať tak, že na premlčanie nároku na náhradu škody, a ako vyplýva z vyššie uvedeného odôvodnenia (bod 14 odôvodnenia) i na premlčanie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy platí rovnaká právna úprava vo vzťahu k osobe, ktorá škodu spôsobila (škodcovi) i vo vzťahu k poisťovateľovi (poisťovni) tejto osoby a to v tom smere, že vo vzťahu k obidvom subjektom sa aplikuje právna úprava premlčania vyplývajúca z ustanovenia § 101 Občianskeho zákonníka (ktorá má charakter lex generalis), podľa ktorej sa toto právo premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe, pretože právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, je právom majetkovej povahy (viď napr. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. novembra 2012 sp. zn. 2 Cdo 194/2011, publikovaný pod R 58/2014, uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 17. februára 2011 sp. zn. 5 Cdo 265/2009, uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 17. februára 2017, rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. novembra 2017 sp. zn. 8 Cdo 24/2017, ale i uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. septembra 2013, sp. zn. IV. ÚS 542/2013-18). Inak povedané, uvedené ustanovenie upravuje (iba) to, že vo vzťahu k obidvom subjektom sa uplatňuje rovnaká právna úprava dĺžky premlčacej doby, ale v žiadnom prípade ho nemožno interpretovať tak, že napr. eventuálne spočívanie plynutia premlčacej doby týkajúce sa jedného subjektu predstavuje automaticky spočívanie plynutia premlčacej doby týkajúce sa druhého subjektu.“ Napokon bolo v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod označením judikátu R 3/2022 publikované uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 7 Cdo 252/2021, z 31. marca 2022, a to nasledovné právne vety: „Právo na náhradu nemajetkovej ujmy zásahom do súkromného a rodinného života (§ 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka) vzniknutej usmrtením blízkej osoby pri dopravnej nehode motorovým vozidlom je nárokom hradeným z povinného zmluvného poistenia podľa zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Premlčacia doba na jeho uplatnenie začína plynúť rok po poistnej udalosti (§ 104 Občianskeho zákonníka). Pokiaľ teda žalovaná vo svojom vyjadrení k žalobe poukazuje na ustanovenie § 15 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z., ktoré stanovuje, že na premlčanie nároku na náhradu škody proti poisťovateľovi platí rovnaká úprava ako na premlčanie nároku proti osobe, ktorá škodu spôsobila, potom so zreteľom na judikát R 35/2020 možno konštatovať, že ustanovenie § 15 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z. upravuje (iba) to, že vo vzťahu k poisťovateľovi i osobe, ktorá škodu spôsobila, sa uplatňuje rovnaká práva úprava dĺžky premlčacej doby (či už pri nároku na náhradu škody, alebo pri nároku na náhradu nemajetkovej ujmy), pričom v prípade nároku na náhradu nemajetkovej ujmy sa tento i voči poisťovateľovi, i voči škodcovi premlčiava vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe (taktiež výslovne R 35/2020), avšak z citovaného ustanovenia § 15 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z. nemožno v žiadnom prípade vyvodiť, že by sa malo právo na náhradu nemajetkovej ujmy voči poisťovni premlčiavať v premlčacej dobe práva na náhradu (majetkovej) škody podľa § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka. To, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch sa nepremlčiava v subjektívnej premlčacej dobe práva na náhradu škody podľa § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ale vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe podľa § 101 Občianskeho zákonníka, bolo pritom judikované tak v rozhodnutí R 58/2014 (týkajúcom sa uplatňovania tohto práva voči škodcovi – vinníkovi dopravnej nehody), ako aj v rozhodnutí R 35/2020 (kde už bol uvedený záver konštatovaný aj priamo vo vzťahu k poisťovateľovi škodcu). Žalobcovia pre úplnosť dopĺňajú, že v aktuálnej súdnej praxi považujú už za celkom nesporný (a ani ojedinele nespochybňovaný) právny názor, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy voči osobe, ktorá zasiahla do osobnostných práv oprávneného, sa premlčiava vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe podľa § 101 Občianskeho zákonníka (ako to vyplýva z judikátu R 58/2014). Ak sa teda zjavne nesporne právo na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej smrťou obete dopravnej nehody premlčiava voči tomu, kto predmetný zásah do osobnostných práv pozostalých spôsobil (voči škodcovi), v trojročnej premlčacej dobe, bolo by práve v rozpore so zmyslom a účelom ustanovenia § 15 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z., keby sa toto isté právo na náhradu nemajetkovej ujmy uplatňované voči poisťovateľovi škodcu titulom PZP už malo premlčiavať v kratšej premlčacej dobe, napríklad v subjektívnej dvojročnej premlčacej dobe podľa § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Z recentnej judikatúry taktiež vyplýva, že poškodený má možnosť voľby, či bude žalovať iba poisteného škodcu, alebo iba poistiteľa, či poisteného

škodcu a poistiteľa súčasne (R 85/2021). Táto reálna „možnosť voľby“ by však bola fakticky popretá, ak by bolo možné, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy sa voči poistiteľovi škodcu premlčí skôr než voči samotnému škodcovi (pôvodcovi zásahu do osobnostných práv). Poukazovanie žalovanej na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 2 CdoGp 1/2017, z 31. júla 2019, ktoré žalovaná priložila k svojmu vyjadreniu, je v okolnostiach súdenej veci nenáležité. Dané rozhodnutie – na rozdiel od judikátov R 58/2014, R 35/2020 a R 3/2022, na ktoré odkazujú žalobcovia – sa nijako priamo ani nepriamo nezaoberalo s premlčaním práva na náhradu nemajetkovej ujmy a žiadne právne názory dovolacieho súdu k otázke premlčania tohto práva uplatňovaného voči poisťovateľovi škodcu titulom PZP v tomto rozhodnutí vyslovené neboli. Predmetom dovolacieho prieskumu na základe mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora Slovenskej republiky vo veci vedenej na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 2 CdoGp 1/2017 bolo procesné rozhodnutie okresného súdu o zamietnutí sťažnosti proti uzneseniu o uložení povinnosti zaplatiť súdny poplatok za odvolanie, pričom dovolací súd sa v danom rozhodnutí, pochopiteľne, venoval iba posudzovaniu správnosti uloženia poplatkovej povinnosti za príslušný procesný úkon strany sporu. Vychádzajúc z vyššie uvedeného, s ohľadom na ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, možno uzavrieť, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy uplatňované v tejto veci žalobcami voči žalovanej: - sa premlčiava vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe (R 58/2014, R 35/2020), - pričom táto premlčacia doba na jeho uplatnenie začala plynúť až rok po poistnej udalosti v zmysle § 104 Občianskeho zákonníka (R 3/2022). Keďže k dopravnej nehode spojenej so smrťou D. C. ako poistnej udalosti došlo 18. augusta 2019, žaloba bola všetkými žalobcami prima facie podaná pred uplynutím premlčacej doby.

6. Súd po zmene zákonného sudcu a po zistení, že v trestnom konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 35T/109/2020 bol vydaný právoplatný trestný rozkaz, nepristúpil k žalobcami navrhovanému prerušeniu konania tak, ako to žiadali v podanej žalobe.

7. Tunajší súd vo veci nariadil pojednávanie na deň 01.12.2023, na ktorom vec prejednal za účasti právneho zástupcu žalobcu, žalobcov a právneho zástupcu žalovaného. Na predmetnom pojednávaní na základe návrhu žalobcov vykonal výsluch žalobcov ako aj svedkov – M. F., A. J. N., B. F., O. F.. Súd predmetné pojednávanie odročil za účelom vyhlásenia rozsudku na termín 07.12.2023.

8. Z výsluchu žalobcu 1/ vyplynulo, že vzťahy v rodine boli nadštandardné, zosnulý bol jeho jediný syn, nemali žiadne rozpory. Bývali v spoločnej domácnosti, vo viacgeneračnom dobe. Po smrti syna išiel jeho osobný život do úzadia, v pracovnom živote sa musel vzdať funkcie technického riaditeľa, nakoľko psychicky nezvládal ďalej pracovať na tejto pozícii a musel sa vrátiť na základnú pozíciu. Po smrti syna bol v starostlivosti psychiatra, nie nejaké extrémne dlho, ale tie začiatky, min. dva – tri mesiace musel mať aj medikáciu. Pred smrťou syna boli celistvá rodina, chodili na spoločné dovolenky. Dnes je to o tom, že sú so žalobkyňou 2/ manželia dvaja. Ostalo tam to prázdno. Vzťah sa už nikdy nevráti do toho čo bolo. S vodičom, ktorý spôsobil nehodu, sa nikdy nestretol, nedošlo k ospravedlneniu. Z výsluchu žalobcu 1/ ďalej vyplynulo, že zosnulý mal družku a mali spoločné dieťa, ktorá dcéra má teraz 4 roky, v čase smrti mala 5 mesiacov. Predtým žil zosnulý s partnerkou asi 2 roky, spoločne vo viacgeneračnom dome so žalobcami 1/ a 2/.

9. Z výsluchu žalobkyne 2/ vyplynulo, že mala so synom vynikajúci vzťah, bol jej jediné dieťa. Do určitého dňa bol jej život nádherný a potom všetko padlo. Ťažko zvládala prvé dni, fungovali doma len zo zotrvačnosti, inak by to nezvládla. Ale neprebolí to nikdy. Rovnako ako jej manžel, žalobca 1/ bola v starostlivosti psychiatra, na liekoch, neskôr to bolo len o rozhovoroch. S vodičom, ktorý spôsobil nehodu, sa nikdy nestretla, nedošlo k ospravedlneniu.

10. Z výsluchu žalobkyne 3/ vyplynulo, že sa jedná o rodinu založenú na tradícii, oslavovali spolu meniny, narodeniny, Vianoce. S vnukom mala výnimočný a intenzívny vzťah, pravidelne ju navštevoval a volal jej. Keď nedvíhala, hneď k nej prišiel domov, či je v poriadku. Kúpil jej držiak na telefón, aby ho mala stále pri sebe a on ju mohol kontrolovať. Keď bola v nemocnici v Martine, 21 dní ju chodil každý druhý deň navštevovať. Zabezpečil jej oslavu narodením, ktorú mala týždeň pred jeho smrťou. Po oznámení smrti vnuka dostala žalobkyňa 3/ veľký šok, z ktorého sa spamätáva dodnes.

11. Z výsluchu svedka A. J. N., kamaráta žalobcu 1/ a žalobkyne 2/ vyplynulo, že pozná žalobcov 30 rokov, so žalobcami 1/ a 2/ sú dobrí priatelia, navštevujú sa pravidelne, chodievali spolu na dovolenky, poznal aj zosnulého. K vzťahu žalobcov 1/ a 2/ k zosnulému svedok uviedol, že vzťahy boli

nadštandardné, bol to ich jediný syn. Takže všetka láska zo strany rodičov išla jemu a on im to opätoval. Strata syna žalobcov 1/ a 2/ sa dotkla všetkých. Dnes sú to už iní ľudia, nie je to s nimi také veselé, ako bývalo. Na zosnulého často spomínajú, vždy sú tam slzy. Od tragickej udalosti neboli na žiadnej dovolenke.

12. Z výsluchu svedkyne M. F. vyplynulo, že je kamarátkou žalobcov 1/ a 2/. Poznala vzťahy v rodine, keď sa jednalo o rodinu s priateľskými vzťahmi, milujúcimi, láskavými. Medzi žalobcami bol veľký smútok, žiaľ.

13. Z výsluchu svedka B. F., suseda žalobkyne 3/ vyplynulo, že sa poznajú aj s celou rodinou žalobcov viac ako 50 rokov, takže poznal aj zosnulého. Zle sa mu o ňom hovorí, vnímal ho ako vnuka. Žalobkyňa 3/ stále ťažko znáša smrť svojho vnuka, ešte dnes to prežíva, má pietne miestečko v obývačkovej stene, kde má fotku vnuka a sviečka tam horí stále. Je to bolestivé stále aj pre neho a jeho manželku. Zosnulý bol taký vnuk a syn, akého si praje mať každý, bol to dobrý chlapec. Aj k svedkovi chodil, keď prišiel za babkou, tak vie, že chodil často. Aj im pomáhal.

14. Z výsluchu svedkyne O. F., susedky žalobkyne 3/ vyplynulo, že zosnulý bol veľmi dobrý chlapec, veselý, šťastný, brali ho ako svojho. Žalobkyňa 3/ ho milovala, boli si veľmi blízky, jeho smrť bola pre ňu ťažká. Pre všetkých to bolo ťažké, keď aj oni ho brali ako svojho. Zosnulý navštevoval žalobkyňu 3 sústavne. Stále bol, zazvonil aj u nás a hneď išiel aj k nej. Bol strašne výrečný a veselý chlapec. Takže keď tam chodieval, veľa sa rozprávali. Bol na všetku srandu. Nedalo sa na neho ani hnevať. Aj teraz po jeho smrti chodí k žalobkyni 3/ syn, to znamená žalobca 1/ s nevestou aj so svojou manželkou a ešte s vnučkou

15. Súd vo veci vykonal dokazovanie, zistil nasledovný skutkový stav, na ktorý aplikoval zmienené právne ustanovenia.

16. Podľa ust. § 11 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej aj ako „občiansky zákonník“ alebo „OZ“) fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

17. Podľa ust. § 13 ods. 1 OZ fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie.

18. Podľa ust. § 13 ods. 2 OZ, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

19. Podľa ust. § 13 ods. 3 OZ výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

20. Podľa § 100 ods. 1 OZ právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovolá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

21. Podľa § 100 ods. 2 OZ premlčujú sa všetky majetkové práva s výnimkou vlastníckeho práva. Tým nie je dotknuté ustanovenie § 105. Záložné práva sa nepremlčujú skôr, než zabezpečená pohľadávka.

22. Podľa § 101 OZ pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

23. Podľa § 106 ods. 1 OZ právo na náhradu škody sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá.

24. Podľa § 106 ods. 2 OZ najneskoršie sa právo na náhradu škody premlčí za tri roky, a ak ide o škodu spôsobenú úmyselne, za desať rokov odo dňa, keď došlo k udalosti, z ktorej škoda vznikla; to neplatí, ak ide o škodu na zdraví.

25. Podľa § 427 ods. 1 OZ, fyzické a právnické osoby vykonávajúce dopravu zodpovedajú za škodu vyvolanú osobitnou povahou tejto prevádzky.

26. Podľa § 799 ods. 2 OZ kto má právo na plnenie, je povinný bez zbytočného odkladu poistiteľovi písomne oznámiť, že nastala poistná udalosť, dať pravdivé vysvetlenie o jej vzniku a rozsahu jej následkov a predložiť potrebné doklady, ktoré si poistiteľ vyžiada. Poistné podmienky mu môžu uložiť aj ďalšie povinnosti.

27. Podľa § 823 OZ náhradu platí poistiteľ poškodenému; poškodený však právo na plnenie proti poistiteľovi nemá, ak osobitné predpisy neustanovujú inak.

28. Podľa § 4 ods. 2 písm. a) 381/2001 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej iba „zákon o PZP“), poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení.

29. Podľa § 15 ods. 1 zákona o PZP náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi20) a je povinný tento nárok preukázať.21)

30. Podľa § 15 ods. 2 zákona o PZP na premlčanie nároku na náhradu škody proti poisťovateľovi platí rovnaká úprava ako na premlčanie nároku proti osobe, ktorá škodu spôsobila.22)

31. Predmetom sporu – konania začatého podľa ustanovení Civilného sporového poriadku, je nárok pozostalých na náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Z vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že žalobcovia v rade 1/ až 3/ sa domáhajú náhrady nemajetkovej ujmy ako nároku pozostalých príbuzných po D. C., nar. XX.XX.XXXX, ktorý bol synom žalobcu 1/ a žalobkyne 2/ a vnukom žalobkyne 3/. K usmrteniu menovaného došlo následkom dopravnej nehody dňa 18.12.1994 v Žiline, kedy motorové vozidlo zn. Volkswagen Golf, evidenčné číslo E. viedol vodič H. I.. Následkom dopravnej nehody zomrel bezprostredne vodič D. C., ktorý mal v čase usmrtenia 27 rokov. Vozidlo, ktorého prevádzkou došlo k dopravnej nehode, bolo v rozhodnom čase povinne zmluvne poistené u žalovaného. Trestné konanie proti vodičovi, ktorý spôsobil dopravnú nehodu bolo skončené trestným rozkazom vydaným Okresným súdom v Žiline dňa 30.11.2020, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 24.03.2023, ktorým trestným rozsahom bol obvinený H. I. ako vodič u žalovanej povinnej zmluvne poisteného motorového vozidla zn. Volkswagen Golf, EČV: E., uznaný vinným z prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1, 2 písm. a) trestného zákona spáchaného pri predmetnej dopravnej nehode na D. C., synovi žalobcov 1/ a 2/ a vnukovi žalobkyne 3/. Uvedené skutočnosti sú medzi stranami nesporné a vyplývajú z úmrtného listu (č. l. 14 spisu), rodného listu (č. l. 15 spisu), vyjadrenia Komunálnej poisťovne, Vienna Insurance Group, č. l. 29 spisu), z obžaloby (č. l. 30 spisu), trestného rozkazu (č. l. 87 spisu).

32. V prejednávanej veci ide o zásah do osobnostných práv žalobcov v dôsledku smrti blízkej osoby pri dopravnej nehode. Súdna prax priznala v týchto prípadoch pozostalým právo na náhradu nemajetkovej ujmy vo forme peňažného zadosťučinenia. Právnym základom tejto náhrady je zodpovednosť osoby, ktorá priamo zasiahla do práva na ochranu osobnosti, t. j. vodiča. Posúdenie zodpovednosti vodiča sa riadi ustanovením § 420 občianskeho zákonníka, t. j. princípmi subjektívnej zodpovednosti. Ak dôjde k zásahu prevádzkou motorového vozidla, Občiansky zákonník v ustanovení § 427 vymedzuje predpoklady náhrady škody a zodpovednosť prevádzateľa motorového vozidla ako osobitný prípad objektívnej zodpovednosti. Ak sa pri určení zodpovednej osoby za nemajetkovú ujmu, ktorú utrpela na svojej osobnosti fyzická osoba, analogicky použije ustanovenie § 420 ods. 2 OZ, potom neexistuje argument, ktorý by vylučoval analogické použitie § 427 a nasl. OZ pri určení zodpovednej osoby za zásah proti osobnosti fyzickej osoby vyvolaný osobitnou povahou prevádzky dopravných prostriedkov. Je potrebné vychádzať z toho, že za nemajetkovú ujmu spôsobenú fyzickej osobe prevádzkou motorového vozidla nutne zodpovedá aj prevádzateľ. Nemá podstatný význam, či prevádzateľ vozidla bol či nebol vlastným priamym fyzickým pôvodcom zásahu (pôvodcom mechanizmu, ktorým bol zásah proti osobnostnej sfére spôsobený fyzickej osobe) (Ro NS ČR z 29. 4. 2004, sp. zn. 30 Cdo 814/2003). Samotná skutočnosť, že zavineným úmrtím osoby, člena rodiny môže vzniknúť ostatným rodinným

príslušníkom právo na náhradu nemajetkovej ujmy zásahom do osobnostných práv, v konaní nebola rozporovaná.

33. Súd pri tomto nároku uvádza, že náhrada nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka nie je viazaná len na nepostačujúce zadosťučinenie podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, pretože sa jedná len o možný spôsob jedného z možných nárokov. Pri zásahu do života a zdravia je ťažké si predstaviť možnosti domáhania sa, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov. Určitý zásah sám osobe, najmä do života či zdravia sa už nemusí dať odstrániť, či nemusí byť možné odstrániť následky. Určitý zásah do zdravia sa môže dať liečiť, avšak ani za takéhoto predpokladu nemožno vylúčiť, že navrátenie do stavu pred zásahom nikdy nebude možné. Pri neoprávnenom zásahu do života, najmä pozbavením niekoho života je jednoznačné, že nie je možné zásah odstrániť. Zásah do života blízkej osoby vyvolá u jej blízkych osôb utrpenie, ktoré obvykle možno zrovnať s bolesťou (často ju aj predčí), u niekoho vyvolá aj takú zmenu v živote, že návrat do bežného života je pomerne dlhý a ťažký. Preto súd vyslovuje názor, že ak je možné odškodniť zásahy, ktoré objektívne boli spôsobilé privodiť ujmu hoci samotná ujma nevznikla (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 23. februára 2011, sp. zn. 5 MCdo 7/2010) nie je dôvod nepriznať nárok na náhradu nemajetkovej ujmy neoprávneným zásahom do života, hoci sa neprejavia v znížení vážnosti v spoločnosti. Objektívne sa takýto zásah ani nemôže prejaviť v znížení dôstojnosti fyzickej osoby alebo jej vážnosti v spoločnosti.

34. Platná právna úprava neustanovuje rozsah (výšku) peňažného zadosťučinenia. Výšku náhrady nemajetkovej ujmy určuje súd. Výška peňažného zadosťučinenia musí byť primeraná, avšak je predmetom voľnej úvahy súdu. Súd pri svojom rozhodovaní musí vychádzať z dvoch kritérií. Prvým je závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy, pričom sa predpokladá, že čím závažnejšia bude táto ujma čo do svojho rozsahu, trvania, dôsledkov, odstrániteľnosti a pod., tým bude vyššia jej náhrada v peniazoch. Druhým kritériom sú okolností, pri ktorých došlo k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby. Súd musí v každom jednotlivom prípade vychádzať z dostatočne zisteného skutkového stavu a v tomto rámci sa opierať o celkom konkrétne a preskúmateľné hľadiská vzťahujúce sa k zistenej miere zásahu do osobnostných práv postihnutej osoby. Len tak možno docieliť satisfakčnú funkciu priznanej náhrady nemateriálnej ujmy v peniazoch, ktorou sa sleduje primerané a zodpovedajúce vyváženie a zmiernenie vzniknutej nemajetkovej ujmy osobnosti postihnutej fyzickej osoby. Podľa ustanovenia § 13 ods. 3 OZ je povinnosťou súdu určiť výšku náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch nielen s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy, ale súčasne musí zvážiť okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu práva. Toto posledné kritérium je určené všeobecne, aby súdu umožnilo prihliadať na najrôznejšie momenty, za ktorých došlo k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby a ktoré aj prípadne takýto neoprávnený zásah ovplyvnili, resp. eventuálne aj podnietili. Úvaha súdu o výške odškodnenia musí abstrahovať od stavu vôle a vedomia pôvodcu neoprávneného zásahu do osobnosti poškodenej fyzickej osoby, pretože nemajetková ujma vznikne na dôstojnosti či vážnosti postihnutého vždy objektívne nepriaznivo bez ohľadu na to, či pôvodcom neoprávneného zásahu bola spôsobená nezavinene či zavinene. Súd je vždy viazaný návrhom žalobcu a nesmie prisúdiť vyššiu náhradu, než je suma uvedená v žalobe (sudca nesmie ísť nad žalobný návrh – non plus ultra). Požadovaná výška peňažného zadosťučinenia potom tvorí maximálnu čiastku, ktorú súd môže priznať (Ro NS SR, sp. zn. 5 Cdo 4/1999).

35. Súd sa v prvom rade zaoberal tou skutočnosťou, či je daná pasívna vecná legitimácia žalovaného v tomto konaní. V tomto prípade žalobcovia odvodzujú pasívnu legitimáciu žalovaného z ustanovenia § 15 ods. 1 o PZP, t.j. zo zákona o zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Podľa názoru žalobcov je žalovaný nositeľom hmotnoprávnej povinnosti práve titulom poistenia vozidla, ktorého prevádzkou došlo k dopravnej nehode a pri ktorej zomrel syn a súrodenec žalobcov. Zároveň súd poznamenáva, že v danom prípade si žalobcovia tento nárok titulom satisfakčnej žaloby neuplatňujú u osoby, ktorá smrť ich blízkeho spôsobila, nakoľko vodič motorového vozidla je štátnym príslušníkom P. Q. B., opustil územie Slovenskej republiky, pričom na jeho strane absentuje akýkoľvek majetok na území Slovenskej Republiky, tzn. prípadné vyhovujúce súdne rozhodnutie voči menovanému by bolo fakticky nevymožiteľné. V danom prípade je nutné poukázať na to, že i keď žalobcovia žiadajú zaplatenie nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorá im vznikla práve úmrtím ich blízkej osoby, je potrebné prednostne ustáliť, aký nárok je predmetom sporu. V tomto smere súd konštatuje, že charakter nároku tvoriaceho predmet sporu je odvodený z tvrdenia žalobcov, že nemajetková ujma je krytá poistením podľa § 4 ods. 2 zák. č. 381/2001 Z. z., teda nemajetkovú ujmu tvoriacu predmet tohto sporu je z tohto

pohľadu potrebné považovať za škodu. Podľa § 4 ods. 2 Zákona o PZP, podľa ktorého, poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu škody na zdraví. Najvyšší súd SR je toho názoru, že pojem škoda, ako ho používa zákon o povinnom zmluvnom poistení treba vykladať extenzívne tak, že tento zahŕňa aj nemajetkovú ujmu a preto zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv musí byť predmetom poistného krytia z povinného zmluvného poistenia (R 61/2018). Na základe uvedeného je zjavné, že ide o priamy nárok poškodeného na náhradu škody proti poisťovateľovi zodpovednej osoby v zmysle § 15 ods. 1 zákona o PZP. Vo vzťahu k poisťovni ide o špecifické právo poškodeného na výplatu plnenia za poisteného, a to vo výške (v tom rozsahu), v akom za škodu zodpovedá poistený, pričom predpokladom vzniku povinnosti poisťovateľa je preukázanie zodpovednosti poisteného za škodu, ktorá poškodenému vznikla. Vo vzťahu k záveru súdu, že žalovaný – poisťovňa, je v konaní pasívne vecne legitimovaným subjektom, súd vychádzal z ustálenej rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít, a to predovšetkým z rozhodnutia NS SR vo veci sp.zn. 6 M Cdo 1/2016 z 31. júla 2017 ako aj z Nálezu ÚS SR II. ÚS 695/2017-45, ktoré sa venovali práve problematike tohto, či je poisťovňa v takýchto prípadoch uplatnených nárokoch nemajetkovej ujmy pozostalých pasívne legitimovaným subjektom. V rámci odôvodnenia uznesenia z 11. októbra 2016 sp. zn. III. ÚS 666/2016 Ústavný súd SR uzavrel, že pojem „škoda“ použitý v zákone č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je ústavné konformným spôsobom interpretovateľný extenzívne tak, že zahŕňa aj nemajetkovú (imateriálnu) ujmu podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti, s cieľom maximálnej možnej miery rešpektovania cieľov relevantnej únijnej regulácie. Uvedené rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojom rozsudku zo dňa 31. júla 2017, sp. zn. 6 MCdo 1/2016 označil za „obraznú vnútroštátnu bodku v diskusii na témy 1/ krytia nárokov pozostalých po obetiach dopravných nehôd na náhradu nemajetkovej ujmy povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu a 2/ tzv. pasívnej legitimácie povinných zmluvných poisťovní v konaniach o náhradu nemajetkovej ujmy pred všeobecnými súdmi. Dôvodil, že na základe vyššie uvedeného je zrejmé, že závery súdu prvej inštancie o pasívnej vecnej legitimácii žalovanej zodpovedajú záverom rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky, ale aj rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vydaného po uvedenom rozhodnutí. Na základe vyššie uvedených skutočnosti a faktu, že rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 6 M Cdo 1/2016 z 31. júla 2017, bol následne publikovaný v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Uvedená skutočnosť signalizuje, že právny názor v ňom vyjadrený na otázku pasívnej vecnej legitimácie poisťovne v sporoch o náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej prevádzkou motorového vozidla prešiel na úrovni Najvyššieho súdu kvalifikovaným diskurzom a predstavuje judikatúrny smer, ktorý síce nie je formálne záväzný, ale nie je ani bez normatívneho významu pre ďalšie vývoj rozhodovacej činnosti všeobecných súdov vrátane najvyššieho súdu. Na túto skutočnosť poukázal aj Ústavný súd SR v Náleze sp. zn. II. ÚS 695/2017-45. Na základe týchto skutočností súd konštatuje, že pasívna legitimácia žalovaného je daná. Súd sa otázkou pasívnej vecnej legitimácie zaoberal z dôvodu, že žalovaný v podaní zo dňa 18.07.2022 (č. l. 53 spisu) vyjadril, že nárok žalobcu neuznáva v celom rozsahu.

36. Po ustálení pasívnej vecnej legitimácie žalovaného v konaní sa súd pred vyhodnotením dôvodnosti žalobného nároku prioritne zaoberal námietkou premlčania vznesenou žalovaným v podaní zo dňa 18.07.2022 (č. l. 53 spisu). Premlčanie je kvalifikované uplynutie času, v dôsledku ktorého súdnu vymáhateľnosť možno odvrátiť námietkou. Zmyslom tohto inštitútu je zvýšenie istoty v právnych vzťahoch. Premlčaním právo nezaniká, iba sa závažne oslabuje. Uplatnenie námietky premlčania spôsobuje zánik súdnej vymáhateľnosti, v dôsledku čoho súd premlčané právo nemôže priznať. Základným účelom inštitútu premlčania je pôsobiť na subjekty občianskoprávnych vzťahov, aby v primeraných dobách uplatnili svoje práva (nároky) a zároveň aj zabrániť tomu, aby povinné osoby neboli po časovo neprimeranej dobe nútené splniť si svoje povinnosti. Ak uplynula zákonom ustanovená premlčacia doba a oprávnená osoba v nej určeným spôsobom u príslušného orgánu svoje právo nevykonala, vzniká povinnej osobe oprávnenie vzniesť námietku premlčania, a tak spôsobiť stav, že sa oprávnená osoba nemôže s úspechom domáhať na súde svojho práva. Dôvodné vznesenie námietky premlčania v občianskom súdnom konaní má totiž za následok, že súd nemôže oprávnenej osobe právo (nárok) priznať (§ 100 ods. 1 tretia veta Občianskeho zákonníka). Pritom zásada hospodárnosti konania musí viesť konajúci súd k tomu, aby v konaní prednostne posúdil vznesenú námietku premlčania vzhľadom na to, že v prípade jej oprávnenosti takýto postup vedie k rýchlemu vydaniu rozhodnutia vo veci samej, bez potreby vykonávania ďalších dôkazov. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa ustanovenia § 13 ods. 2 OZ Občianskeho zákonníka predstavuje jedno z

parciálnych a relatívne samostatných prostriedkov ochrany jednotného práva na ochranu osobnosti fyzickej osoby. Vzniká vtedy, keď morálna satisfakcia ako rýdzo osobné právo, nestačí na vyváženie a zmiernenie nepriaznivých následkov protiprávneho zásahu do osobnostných práv. Pokiaľ ide o otázku premlčania práva na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, súdna prax zastáva názor, že ide o právo majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje vo všeobecnej 3-ročnej premlčacej dobe (Ro NS SR, sp. zn. 2 Cdo 278/2007). Pri úvahe o premlčateľnosti tohto práva súdna prax vychádza z názoru, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch má charakter práva majetkovej povahy. Ide síce o iný nárok, ako je náhrada škody, avšak ani odlišnosť takéhoto nároku od náhrady škody, s ktorým zákon nepochybne spája jej nevymáhateľnosť pre prípad uplatnenia námietky premlčania, nerobí predmetný nárok nemajetkovým a nemôže ho teda zakladať nepremlčateľným. Ak obsahom nároku na náhradu nemajetkovej ujmy je požiadavka na zaplatenie peňažnej sumy, potom princíp právnej istoty vylučuje, aby plynutiu času neboli priznané žiadne právne účinky. Prípustnosť námietky premlčania proti takému nároku umožňuje prihliadať na obmedzené možnosti vymožiteľnosti práva a ochranu proti nemu. Je to obsah nároku, nie predmet jeho ochrany, čo je pre povahu nároku určujúce (pozri Rc 4/2008, Na ÚS ČR zo 4. 5. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 16/04 a Ro NS ČR z 12. 11. 2008, sp. zn. 31 Cdo 3161/2008). Vo vzťahu k argumentácii žalovaného, že v posudzovanej veci je nutné posudzovať premlčanie žalobcami uplatneného nároku v zmysle § 106 ods. 1 OZ, t.j. v dvojročnej premlčacej dobe, súd konštatuje, že z rozsiahlej judikatúry v obdobných veciach vyplýva a bolo ustálené, že na uvedené prípady nárokov vyplývajúcich z nemajetkovej ujmy pozostalých sa vzťahuje všeobecná trojročná premlčacia doba. Uvedený záver vyplýva aj z uznesenia Najvyššieho súdu SR zo 17. 2. 2011, sp. zn. 5 Cdo 265/2009, podľa ktorého „počiatok plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby náhrady za nemateriálnu ujmu je podľa § 101 Občianskeho zákonníka viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilého porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv“. K zhodnému záveru o 3-ročnej premlčacej dobe dospel Najvyšší súd SR v rozhodnutí sp. zn. 2 Cdo 194/2011, v ktorom konštatoval, že „právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, je právom majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje. Počiatok plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby v prípade náhrady za nemateriálnu ujmu je podľa § 101 Občianskeho zákonníka viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilému porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy k takémuto zásahu došlo.“ Súd má za to, že na predmetný prípad nie je možné aplikovať rozhodnutie Najvyššieho súdu SR publikované v Zbierke rozhodnutí NS SR č. 3/2022 vo veciach obchodnoprávnych, na ktoré rozhodnutie poukazovali žalobcovia vo vyjadrení zo dňa 26.09.2022, keď v danom prípade nebol predmetom konania prípad obdobný tomuto konaniu, na rozdiel od vyššie zmienených rozhodnutí Najvyššieho súdu SR. S poukazom však na uvedené skutočnosti, keď k spôsobeniu dopravnej nehody a smrti D. C. došlo dňa 18.08.2019, premlčacia doba začala plynúť dňa 19.08.2019, tzn. deň nasledujúci po zásahu do osobnostných práv, skončila dňa 19.08.2022 a teda súd konštatuje, že žaloba na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podaná dňa 19.05.2022 bola podaná v zákonnej, trojročnej premlčacej dobe.

37. Po posúdení, že žalovaný je pasívne legitimovaným subjektom a že nárok uplatnený v žalobe nie je premlčaný, súd preskúmal samotný nárok a jeho dôvodnosť. V prejednávanej veci bolo nesporne preukázané, že neoprávneným konaním poistenca žalovaného (H. I.) bolo zasiahnuté nielen do práva na život syna žalobcov 1/ a 2/ a vnuka žalobkyne 3/, ale tiež do ich práva na súkromie a rodinný život. H. I. bol za uvedené konanie právoplatne odsúdený trestným rozkazom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 35T/109/2020. Vozidlo, ktorým bola spôsobená nemajetková ujma, a ktoré viedol odsúdený H. I. bolo povinne zmluvne poistené u žalovaného. Zásah do práv žalobcov nastal momentom smrti D. C., ku ktorej smrti došlo dňa 18.08.2019. Následky tohto zásahu v podobe rôznej formy nemateriálnej ujmy (šoku, traumy, smútku a straty zo spoločenstva s blízkou osobou) u žalobcov stále pretrvávajú.

38. Strata blízkej osoby je nenapraviteľná, nereparovateľná. Tým je splnená požiadavka § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, teda právo žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, keďže zadosťučinenie podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa nezdá byť dostačujúce v prípade smrti blízkej osoby v dôsledku konania inej osoby. Zásah do emocionálnej sféry fyzickej osoby, spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorej je úmrtie blízkej osoby zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti. Realizácia tejto ochrany je vo výlučnom záujme osôb, ktoré sú v takom úzkom vzťahu k postihnutej fyzickej osobe, že ochrana integrity osobnosti aj po smrti je ich osobným záujmom. Ide o najbližších príbuzných ako sú

manžel a deti, prípadne súrodenci, rodičia či starí rodičia. Súd preto považuje za nesporný samotný nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy. Je zrejmé a zo samotného výsluchu strán sporu jednoznačne vyplynulo, že smrť D. C. zasiahla do osobnostnej sféry žalobcov. Súd zároveň má za to, že u každého zo žalobcov nedošlo k totožnému zásahu, s čím sa v zásade stotožnili aj žalobcovia, keď aj žalobcovia 1/ a 2/ v konaní žiadali náhradu nemajetkovej ujmy u každého vo výške 50 000 eur a žalobkyňa 3/ vo výške 20 000 eur. K tomu súd uvádza, že zo samotnej podstaty straty blízkej osoby vyplýva aj skutočnosť, v akom vzťahu bol zosnulý k jednotlivým žalobcom, aké rodinné či iné osobné väzby medzi zosnulou osobou a jeho príbuznými boli, t.j. akú kvalitu a emocionálnu hĺbku vzťah medzi osobami dosahoval. Rovnako súd pri vyhodnocovaní osobitného nároku, t.j. nemajetkovej ujmy pozostalých uplatnenej vo finančnom vyjadrení, vychádzal z osobitosti vzťahov ako aj potencionality ich vývoja. Súd má za to, že nemožno kvantifikovať ani matematicky vyjadriť hodnotu medziľudských vzťahov a tiež hodnotu samotného ľudského života, no je nutné posudzovať jednotlivé vzťahy z hľadiska ich osobitosti.

39. Podľa názoru súdu najsilnejšiu väzbu možno v prejednávanej veci konštatovať medzi žalobcom 1/ a zosnulým, nakoľko ide o vzťah rodiča – otca a jeho dieťaťa, ako aj medzi žalobkyňou 2/ a zosnulým, nakoľko ide o vzťah rodiča – matky a jej dieťaťa. Vo vzťahu k určeniu výšky náhrady nemajetkovej ujmy vo vzťahu k žalobcom 1/ a 2/ a teda k zníženiu žalobcami 1/ a 2/ žiadanej výšky nemajetkovej ujmy súd prihliadal na tú skutočnosť, že zosnulý síce býval v spoločnej domácnosti so žalobcami 1/ a 2/, avšak v čase jeho smrti bol plnoletý (27-ročný), samostatne zárobkovo činný, keď síce so žalobcami 1/ a 2/ býval, ale ako vyplynulo z výsluchu žalobcu 1/ v rámci viacgeneračného bývania, v ktorom býval zároveň so svojou novozaloženou rodinou (vzťah druh – družka – dieťa) s matkou spoločného dieťaťa a dieťaťom, ktoré malo v čase smrti 5 mesiacov. Z výsluchu žalobcu 1/ vyplynulo, že zosnulý mal pred svojou smrťou partnerku, s ktorou býval v rámci viacgeneračného domu aj so žalobcom 1/ a žalobkyňou 2/, žil s ňou cca 2 roky pred smrťou a mal s ňou dieťa. Je potom možné konštatovať, aj z pohľadu potencionality vývoja vzťahov, že zosnulý nebol viazaný len na svojich rodičov, ako jediné blízke osoby, ale rovnako na svoju partnerku, matku svojho dieťaťa a na svoje dieťa. Na uvedené skutočnosti je potom nutné prihliadať v rámci ich osobitosti, keď zosnulý síce so svojimi rodičmi, žalobcami 1/ a 2/ býval, jedná sa o jeho priamych príbuzných, avšak zosnulý žil zároveň život so svojou „novou“ rodinou, i keď nie právne založenou. Súd na uvedené skutočnosti musel prihliadnuť ako na dôvod pre zníženie žiadanej nemajetkovej ujmy. Totiž vzťah medzi rodičmi (žalobcami 1/ a 2/) a zosnulým bol síce obohatený neodsťahovaním sa syna, zosnulého, aj v dospelosti, avšak nie je možné odhliadnuť od skutočnosti, že zosnulý už nebol výživou odkázaný na svojich rodičov. Ako už súd uviedol, z výsluchu žalobcu 1/ ako aj svedkyne O. F. vyplynulo, že zosnulý sa v nejakej miere (aj keď nie fyzicky) od rodičov, žalobcu 1/ a žalobkyne 2/ osamostatnil a to založením si svojej rodiny. Vzťah rodič a dieťa požíva osobitnú ochranu v spoločnosti, je osobitne chránený a upravený aj v zákone o rodine a z jeho osobitného charakteru preto vyplýva aj určitá väčšia emocionálna prepojenosť vo vzťahu rodič a dieťa. V tomto smere je nesporné, že žiaden rodič by nemal zažiť taký traumatický zážitok, akým je smrť jeho dieťaťa. S ohľadom na okolností prípadu išlo o smrť 27-ročného chlapca, ktorý však už nebol odkázaný výživou na rodičov. Skutočnosť, že zosnulý býval v spoločnej domácnosti so žalobcami 1/ a 2/ samo o sebe nezakladá situáciu odkázanosti na výživu zosnulého na rodičov, ako by to bolo na rozdiel od plnoletého zosnulého, v prípade zosnulého maloletého dieťaťa, keď maloletému dieťaťu rodič poskytuje domov, zázemie a podmienky pre jeho duševný, spoločenský a osobnostný vývoj. Napriek uvedenému, keď zosnulý nebol maloletou osobou odkázanou na svojich rodičov (žalobcov 1/ a 2/), súd má za to, že medzi žalobcami 1/, 2/ a zosnulým existoval (oproti žalobkyni 3/) osobitný charakter vzťahu z hľadiska nároku na nemajetkovú ujmu pozostalých rodičov, otca a matky, oproti nároku žalobkyne v rade 3/, t.j. vzťahu starý rodič – vnuk. Súdu neprináleží ničím znižovať či znevažovať kvalitu vzťah starý rodič (stará mama) a vnuk, avšak je nesporné, že vzťah rodič (otec, matka) a dieťa sú výnimočné, osobité, a preto aj smrť dieťaťa pre rodiča logicky predstavuje v bežnej, fungujúcej rodine, výraznejšiu traumu pre rodiča – otca a matku. Žalobkyňa 3/ - stará matka zosnulého „neprežila“ svoje deti, keď jej dieťa (žalobca 1/) stále žije. Potom jej strata sa nemôže vyrovnať strate, ktorú prežili rodičia zosnulého, t.j. žalobcovia 1/ a 2/. Z vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že žalobcovia v rade 1/ a 2/ so zosnulým D. C. tvorili fungujúcu rodinu, kde vzťahy medzi rodičmi a zosnulým boli harmonické, zabezpečujúce fungovanie rodinného prostredia, pričom uvedené vzťahy sa dokonca javili vzhľadom asi aj na povahu zosnulého, ako nadštandardné a milujúce.

40. Z výsluchu žalobcu 1/ mal súd preukázané, že žalobca 1/ ťažko niesol stranu svojho jediného syna, po jeho smrti nebol schopný pôsobiť vo funkcii, ktorú vykonával pred smrťou svojho syna, keď nebol schopný zvládať pozíciu technického riaditeľa v spojení s psychickou záťažou, ktorú pociťoval po strate

syna. Žalobca 1/ sa preto dobrovoľne vzdal funkcie, ktorú do smrti syna vykonával a v zamestnaní zostal na základnej pozícii radového zamestnanca. Z výsluchu žalobkyne 2/, t.j. matky, mal súd za preukázané, že matka v čase výsluchu (takmer 4 roky po tragickej udalosti) nie je schopná o smrti svojho syna hovoriť bez výrazného emocionálneho zafarbenia. Každý milujúci rodič znáša smrť dieťaťa s vypätím psychických a fyzických síl, o to musí byť táto traumatizujúca skúsenosť náročnejšia, keď dieťa zomrie náhle pri tragickej nehode. Z vyjadrenia matky je zrejmé, že po oznámení smrti syna pracovala z domu, do práce nebola schopná chodiť. Z výsluchu žalobcu 1/ ako aj žalobkyne 2/ zároveň súd zistil, že žalobcovia 1/ a 2/ neboli schopní sami prekonať stratu svojho syna, preto museli brať lieky na upokojenie predpísané psychiatrom. Zo správy psychiatričky J. R. O. vyplynulo, že žalobca 1/ a žalobkyňa 2/ navštívili jej ambulanciu v roku 2019 2x a to v mesiacoch september a november (č. l. 34 a 35 spisu).

41. Súd musí konštatovať, že už z výsluchov žalobcov 1/ a 2/ je zrejmé, že smrť ich blízkej osoby je pre nich traumou doživotnou, s ktorou sa môžu naučiť žiť, no nedá sa prekonať. Smrť tak blízkej osoby ako je vlastné dieťa, predstavuje bez ďalšieho, taký neodškriepiteľný zásah do osobnostnej sféry človeka, že je nutné iba konštatovať, že jeho následky sú trvalé. O to viac, keď medzi žalobcami 1/ a 2/ a zosnulým synom boli nadštandardné, harmonické vzťahy. Uvedenú skutočnosť súd zohľadnil aj pri priznaní výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch. Žalobca 1/ ako otec a žalobkyňa 2/ ako matka požadovali priznanie sumy pre každého vo výške 50.000,- Eur, súd však s ohľadom na zásah do ich osobnostnej sféry spôsobenej smrťou syna, priznal sumu pre každému vo výške 25.000,- Eur. Súdom určená suma je výsledkom dôslednej úvahy súdu, kde súd pri určení výšky nemajetkovej ujmy zohľadnil viaceré skutočnosti, keď zosnulý žil so svojimi rodičmi aj vo veku 27 rokov, chodili spoločne na dovolenky, reálne spolu trávili „denný“ čas, ale zároveň súd prihliadal na skutočnosť, že zosnulý si zakladal svoju rodinu, o rok po smrti bola predbežne naplánovaná svadba s jeho partnerkou, s ktorou žil v spoločnej domácnosti spolu s jeho dieťaťom a rodičmi, žalobcom 1/ a žalobkyňou 2/. Súd ako istú formu morálnej satisfakcie vníma aj samotné odsúdenie páchateľa, t.j. osoby, ktorá zapríčinila dopravnú nehodu, pri ktorej zomrel syn žalobcu 1/ a žalobkyne 2/. Ako uviedol sám žalovaný, nemôže ovplyvniť skutočnosť, že zo strany páchateľa, tzn. osoby zodpovednej za vznik dopravnej nehody nedošlo k ospravedlneniu sa za spôsobený čin.

42. Žalobca 1/ a žalobkyňa 2/ boli rodičmi zosnulého, žili s ním v spoločnej domácnosti, avšak v rámci akéhosi osamostatnenia sa vo viacgeneračnom dome. Zosnulý si budoval svoju vlastnú rodinu, mal dieťa a s jeho matkou sa mal v pláne oženiť. Nebol odkázaný výživou na svojich rodičov, i keď s nimi zdieľal spoločnú domácnosť. Súd však prihliadol na skutočnosť, že medzi rodičmi a zosnulým bolo vybudované silné puto. Súd mal v konaní preukázané, že strata sa neprejavila len bežným žiaľom zo straty dieťaťa, ale má vplyv aj na bežný stereotyp života a manželský vzťah medzi rodičmi zosnulého. Ako vyplynulo z výsluchu svedka J. N., žalobcovia 1/ a 2/ chodievali často na dovolenky spoločne so svedkom, od úmrtia ich syna sa spoločné dovolenky nekonali. Súd k tomu uvádza, že sa v časti obdobia od smrti ich syna jednalo o obdobie s opatreniami spojenými s cestovaním z dôvodu ochorenia Covid-19, avšak tu je nutné konštatovať, že predmetné opatrenia sú už istú dobu zrušené, pričom minimálne obdobie posledného roka nebolo ovplyvnené cestovnými obmedzeniami.

43. Z výsluchu žalobkyne 3/ súd zistil, že žalobkyňa 3/ mala so zosnulým mimoriadne kladný vzťah, uvedené skutočnosti potvrdili vo svojich výsluchoch tiež svedkovia B. F. a O. F.. Žalobkyňa 3/ dodnes ťažko nesie, že „prežila“ svojho jediného vnuka. Ako vyplynulo z výsluchu svedka B. F., žalobkyňa 3/ doma zosnulému vnukovi vymedzila priestor, kde mu vytvorila pietne miesto a stále jej tam svieti sviečka. Žalobkyňa 3/ veľmi ťažko nesie stratu svojho vnuka a to aj 4 roky po jeho smrti. S vnukom mala blízky vzťah. Ako vyplynulo z výsluchu, vážnosť a hĺbka prežívania náhlej straty vnuka u žalobkyne 3/ bola znásobená tým, že zosnulý zomrel týždeň po oslave jej narodenín, po tom, čo sa o ňu pekne postaral a pomohol jej s oslavou. Potom tieto pekné spomienky boli zostrené tragickou udalosťou. Súd však poukazuje na tú skutočnosť, že žalobkyňa v rade 3/ bola už „kvázi v treťom rade“ vzťahov, ktoré si zosnulý či už sám vytvoril, alebo mu boli vytvorené, keď súd poukazuje na už uvedené a teda že žalobca žil s rodičmi a zároveň so svojou novovytvorenou rodinou. V konaní bolo preukázané, že zosnulý mal so žalobkyňou 3/ relatívne intenzívny vzťah, stále mu však súd nemôže pripísať mieru ani polovice vzťahu s rodičmi, s prihliadnutím na jeho život s partnerkou a dcérou. Súd ďalej tak, ako už uviedol, prihliadal pri priznávaní výšky nemajetkovej ujmy aj na potencionalitu vývoja vzťahov, keď vzhľadom na vek žalobkyne 3/ nemohol očakávať ani z polovice rovnakú dĺžku spoločného života. Žalobkyňa 3/

potom prirodzene oproti žalobcom 1/ a 2/ nemohla očakávať strávenie života so zosnulým v rovnakej miere, ako ho mohli (prirodzene) očakávať žalobcovia 1/ a 2/.

44. S ohľadom na súhrn vyššie uvedených skutočností súd ako primeranú výšku nemajetkovej ujmy vo vzťahu k žalobcovi 1/ a žalobkyni 2/ považoval sumu 25 000 eur a vo vzťahu k žalobkyni 3/ sumu 10 000 eur.

45. Súd má za to, že nemožno konštatovať rovnakú mieru zásahu do osobnostných práv všetkých žalobcov, nakoľko je zrejmé, že smrť dieťaťa je pre rodiča jedným z najtraumatizujúcejších zásahov do jeho osobnostných práv, a to predovšetkým v jeho emocionálnej sfére, ale aj bežnom živote. Rodič, v danom prípade otec a matka, zdieľajú život dieťaťa od jeho počatia po celý život. Puto medzi dieťaťom a rodičom je v každom životnom období natoľko zásadné a špecifické, že aj v rámci zákonných vymedzení (napr. zákon o rodine) mu je venovaná mimoriadna pozornosť. Na druhej strane vzťah starý rodič - vnuk, i keď harmonický a blízky, má odlišné aspekty. Súd preto považoval priznanie nemajetkovej ujmy rodičom z ohľadu zásahu do ich osobnostných práv za väčšiu, ako v prípade žalobkyne 3/, teda starej matky zosnulého. I keď nemožno merať váhu ľudského života a stratu syna, vnuka, je nutné objektívne konštatovať, že smrť blízkej osoby zasiahne do osobnostnej sféry človeka práve s ohľadom na osobitý vzťah medzi nimi, puto, ktoré si vzájomne vytvorili a kvalitu vzťahu, ktorý bol predčasne ukončený nečakanou smrťou. V dôsledku nečakanej smrti blízkej osoby prežívajú žalobcovia pocity úzkosti, smútku, zúfalstva a šoku, stratili možnosť viesť s ním súkromný život a sú od jeho smrti ochudobnení o sféru prirodzených vzťahov s jedným z najbližších rodinných príslušníkov, o stratu radosti s ním prežívaných – (protiprávnym) konaním Jia Gao tak k nezvratnej deštrukcii týchto medziľudských väzieb tvoriacich základ a rámec súkromného života žalobcov, a tým k zásahu do ich osobnostných práv, a práva na súkromie a rodinný život; vzniknutá trauma je zo života žalobcov prakticky neodstrániteľná. Zásah do osobnostných práv u všetkých žalobcov je nezvratný, miera je však odlišná. Preto súd priznal žalobcom 1/ a 2/ - otcovi a matke, každému sumu 25.000,- Eur a žalobkyni 3/ ako starej matke polovicu z požadovaného plnenia, t.j. sumu 10.000,- Eur. Súd navyše zdôrazňuje, že suma priznaná v tomto konaní titulom nároku - nemajetkovej ujmy pozostalých, nemá v žiadnom prípade ambíciu vyčísliť hodnotu ľudského života. Naopak, ide o snahu spravodlivo vyjadriť hodnotu nemajetkovej ujmy, ktorá preukázateľne vznikla a pretrváva u žalobcov v dôsledku smrti ich blízkej osoby.

46. Nepochybne smrť rodinného príslušníka „v bežnej rodine“ vyvolá následky u ostatných členov rodiny rôznej intenzity. Zväčša náhodná smrť je spôsobilá vyvolať väčšie následky ako smrť na následky choroby, staroby a pod., ktorá je už v určitom rozsahu predvídateľná a očakávaná. Nepochybne následky smrti z blízkej osoby sú spôsobilé sa prejaviť vo väčšom rozsahu zo straty dieťaťa, manžela či otca v produktívnom veku ako pri strate blízkej osoby vo vyššom veku, kde minimálne štatisticky častejšie je možné očakávať jej úmrtie. Uvedené však nemožno chápať tak, že smrť človeka v pokročilejšom veku je očakávaná či je v poriadku. Nižšia miera zásahu je ospravedlniteľná len tým, že zväčša potomkovia takejto osoby už nie sú odkázané na jej starostlivosť, výživu, zväčša majú vlastné rodiny a teda širší rozsah citových väzieb, či ohraničením alebo pominuteľnosťou života, ktorá je viac či menej so stúpajúcim vekom nevyhnutná. Podľa Európskeho súdu pre ľudské práva by priznaná finančná náhrada napr. v konaniach o ochranu osobnosti nemala byť neprimeraná iným finančným kompenzáciám - napríklad výške náhrady za utrpenie a bolesť (ktoré boli spôsobené napr. telesnými zraneniami - Karhuvaara a Iltalehti v. Fínsko). Podobne sa vyjadril aj Najvyšší súd SR, keď konštatoval, že priznávanie premrštených súm by mohlo viesť k bezdôvodnému obohacovaniu sa a dokonca by mohlo bagatelizovať niektoré ujmy na iných základných právach (rozsudok NS SR, Sp. zn. 4 Cdo 171/2005 zo dňa 27.04.2006). Podľa rozhodnutia NS SR č. k. 4Cdo 139/2011 zo dňa 30.10.2012 určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch súdom neustanovuje zákon žiadne medze. Pre určenie tejto výšky náhrady nemajetkovej ujmy však § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka zakotvuje už vyššie zmienené dve taxatívne kritéria: závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásadu do osobnosti fyzickej osoby došlo.

47. Súd mal z vykonaného dokazovania nepochybne preukázané, že tragédia spôsobená vodičom H. I. mala nepriaznivý následok voči všetkým žalobcom. Pri určení rozsahu nároku súd poukazuje aj na závery obsiahnuté v rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 10 Co 33/2016 ktorý uviedol: Okrem okolností uvádzaných súdom prvého stupňa pri hodnotení intenzity a rozsahu zásahu a zvýšení náhrady nemajetkovej ujmy žalobcovi za významné vyhodnotil nasledovné skutočnosti: 1. náhle úmrtie otca zasiahlo žalobcu v intenzívnejšom a hlbšom rozsahu, žalobca žil totiž s rodičmi v trvalej spoločnej

domácnosti (kým druhý žalobca k rodine dochádzal iba cez víkendové dni), 2. ich väzby rodinné, osobné, citové boli intenzívne, 3. žalobca bol na otca odkázaný výživou (bol študentom strednej školy), kým druhý žalobca už bol zárobkovo samostatný, pracoval, na výživu od otca odkázaný už nebol.

48. Podľa nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 288/2017 z 5. decembra 2017 pri určovaní sumy nemajetkovej ujmy musia všeobecné súdy zároveň zohľadňovať svoju vlastnú rozhodovaciu činnosť, a teda v súlade s princípom rovnosti rozhodovať v porovnateľných veciach rovnako a v ich judikatúre by tak mal existovať vzťah priamej úmernosti medzi závažnosťou ujmy a výškou priznanej náhrady. Pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy je podľa názoru súdu tiež dôležité prihliadať na základnú zásadu slušnosti a princípy spravodlivosti a primeranosti tak, aby ujma nebola bezvýznamná, ale ani aby nepredstavovala obohatenie. Jednoznačným kritériom tiež nemôže byť „bonita" teda majetkové pomery škodcu či zodpovednej osoby, pretože pri spôsobení škody bezmajetnou osobou by fakticky bola možnosť nápravy vylúčená a uspokojenie by bolo možné len u majetnej osoby. Teda odškodnenie obete či pozostalých by záviselo na úplne iných podmienkach ako sú v právnej praxi akceptované dôvody pre stanovenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy.

49. Ohľadom samotnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy súd vychádzal predovšetkým z osobitosti prejednávanej veci, z vykonaného dokazovania výsluchom žalobcov, ako aj svedkov.

50. Súd v súvislosti s potrebou zohľadnenia vlastnej súdnej praxe poukazuje na obdobné rozhodnutia tunajšieho súdu, kde napríklad tunajší súd rozsudkom zo dňa 07.12.2020, sp. zn. 17C/74/2019 priznal pozostalým každému nemajetkovú ujmu vo výške 20 000 eur, rozsudkom zo dňa 10.09.2021, sp. zn. 6C/95/2019, potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Žiline zo dňa 28.03.2023 priznal náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 20 000 eur, príp. na rozsudok, sp. zn. 8C/229/2014 zo dňa 05.05.2021, potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Žiline, ktorým tunajší súd priznal náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 20 000 eur a 10 000 eur. Súd zároveň poukazuje na judikatúru iných súdov v obdobných veciach, a to rozsudku Krajského súdu v Prešove vo veci sp. zn.: 10Co/5/2018, rozsudku Krajského súdu v Košiciach vo veci sp. zn. 9Co/462/2016, Krajského súdu v Nitre sp. zn. 6Co/176/2016, rozsudku Krajského súdu v Prešove vo veci sp. zn. 7Co/137/2018, rozsudku Krajského súdu v Trnave vo veci sp. zn. 9Co/56/2019.

51. Súd sa zároveň stotožnil s názorom žalobcov, že pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy je nutné v istej miere prihliadnuť aj na infláciu, keď ohodnotenie vo výške 20 000 eur pri rovnakých okolnostiach priznané v roku 2021 nezodpovedá a nemôže zodpovedať ohodnoteniu vo výške 20 000 eur priznanému v roku 2023 a to s poukazom na zverejnenú výšku inflácie, ktorá podľa Štatistického úradu priemerná inflácia za celý rok 2022 dosiahla úroveň 12,8 %, v súčasnosti podľa Štatistickým úradom zverejnených údajov bola medziročná inflácia za posledný zverejnený mesiac október 2023 na úrovni 7,1 % (pri postupnom klesaní v priebehu celého roka 2023).

52. S ohľadom na vyššie uvedené skutočnosti súd žalobcom 1/ a 2/ priznal nemajetkovú ujmu, každému v sume 25.000,- Eur a žalobkyni 3/ nemajetkovú ujmu v sume 10.000,- Eur. Vo zvyšnej časti žalobu zamietol. Takto určená suma síce tak, ako žiadal žalovaný vo svojom prednese na pojednávaní dňa 01.12.2023 neprekročila sumu určenú obetiam násilných trestných činov podľa Zákona o obetiach trestných činov, avšak súd uvádza, že uvedenú právnu úpravu v konaní nie je možné priamo aplikovať, že nároky tam uvedené sú postavené na inom právnom základe. Pričom ustálenou judikatúrnou praxou bolo opakovane konštatované, že výška nemajetkovej ujmy je v takomto prípade na úvahe (nie svojvôli) súdu. V predmetnom prípade s ohľadom na vzťahy v rodine, zakladanie novej rodiny so strany zosnulého, prihliadnutie na súčasné zníženie nominálnej hodnoty peňazí, má súd za to, že priznanie nemajetkovej ujmy žalobcovi 1/ a žalobkyni 2/, každému vo výške 25 000 eur a žalobkyni 3/ vo výške 10 000 eur predstavuje dostatočnú náhradu smerujúcu k takej satisfakcii, ktorá by mohla byť pre žalobcov čo najviac adekvátna. Vo vzťahu k žalobkyni 3/ súd prihliadol aj na vek žalobkyne 3/, keď je nutné konštatovať, bez toho, aby súd znížil váhu jej života v dôsledku veku, že nebolo možné z jej strany očakávať zdieľanie života so zosnulým v takom rozsahu, ako by to bolo napríklad so žalobcami 1/ a 2/. Uvedené však nemá za následok zmiernenie jej bolesti, ktorá jej, bez ohľadu na vek, stratou vnuka vznikla. Súd ešte na záver uvádza, že žalovaný vo svojom prednese na pojednávaní dňa 01.12.2023 sám uviedol, že v obdobných prípadoch žalovaný na základe dohody priznáva priamym príbuzným zosnulého nemajetkovú ujmu vo výške 15 000 eur a nepriamym príbuzným vo výške 10 000 eur.

53. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

54. Podľa § 256 ods. 1 CSP, ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane.

55. Podľa § 257 CSP výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

56. Podľa § 262 ods. 1 a 2 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

57. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol na základe ustanovenia § 255 až 257 CSP v spojení s § 262 ods. 1, 2 CSP. Súd v tomto spore považoval za úspešnú stranu žalobcov v rade 1/ až 3/, nakoľko základ nároku bol dôvodný. Samotná výška nároku závisela od úvahy súdu, a tak s ohľadom na absenciu právnej úpravy (na rozdiel od úpravy v Občianskom súdnom poriadku, § 142 ods. 3 OSP, pozn. súdu), ktorá by upravovala situácie, kedy rozhodnutie závisí od úvahy súdu, súd považoval za spravodlivé priznať žalobcom v rade 1/ až 3/ proti žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, avšak zo súdom priznaného plnenia. K rovnakému záveru dospel aj Krajský súd v Trnave v rozsudku sp. zn. 9Co/56/2019, v ktorom konštatoval, že: „Zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu (sudcovské právo) alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch nepôjde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nemožno ho zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu (znaleckej činnosti). V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku, pretože nemožno ho ad absurdum zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti (porov. Števček, M., Ficová, S.,Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár.Praha: C. H. Beck, 2016, 926 s.). Nebolo by spravodlivé a v súlade so satisfakčnou funkciou nemajetkovej ujmy požadovať od žalobcov, aby svoju ujmu podceňovali len preto, aby potom nemuseli hradiť trovy konania, pričom pri rozhodovaní o náhrade trov v takýchto prípadoch treba rozlišovať čo je základné a čo sprevádzajúce (nález ÚS ČR sp. zn. III. ÚS 170/99). Za základ sa pritom považuje rozhodnutie, že do práva žalobcov bolo zasiahnuté a výška nemajetkovej ujmy je potom druhotná a nadväzujúca. Riešenie spočíva v tom, že žalobcovia majú právo na plnú náhradu trov konania, avšak výlučne iba z prisúdenej sumy (nie zo sumy žalovanej) a priznanie plnej náhrady trov konania výlučne z prisúdenej sumy je zdôvodniteľné cez interpretáciu pojmu úspech vo veci, keďže ten sa skúma čo do právneho základu a nie čo do výšky priznaného nároku. Typickým príkladom je žaloba o ochranu osobnosti s nárokom na peňažné zadosťučinenie. Žalobcov bolo preto nevyhnutné považovať za plne procesne úspešných, pretože mali plný úspech čo do základu uplatneného nároku a výška plnenia, vyplývajúca z tohto procesného úspechu, závisela od úvahy súdu.“

58. O výške trov konania rozhodne po právoplatnosti tohto rozsudku vyšší súdny úradník, samostatným rozhodnutím v súlade s § 262 ods. 2 CSP.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Žilina.

Podľa ust. § 125 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), odvolanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe.

Podľa ust. § 125 ods. 2 CSP, odvolanie urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva.

Podľa ust. § 125 ods. 2 CSP, odvolanie urobené v listinnej podobe treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil.

Podľa ust. § 363 CSP, v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis a spisovej značky konania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa ust. § 364 CSP, rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.
Podľa ust. § 365 ods. 1 CSP, odvolanie možno odôvodniť len tým, že
a) neboli splnené procesné podmienky, súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
b) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
c) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
d) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
e) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
f) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
g) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa ust. § 365 ods. 2 CSP, odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa ust. § 365 ods. 3 CSP, odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa ust. § 366 CSP, prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak
a) sa týkajú procesných podmienok,
b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov).